

СТАНОВИЩЕ

от

д-р Стела Благоева Митева-Динкова

професор в АМТИИ „проф. Асен Диамандиев” – Пловдив

за дисертационен труд на тема:

**„ТРОМПЕТЪТ В ДЖАЗА. НАЧИНИ НА ИНТЕРПРЕТИРАНЕ И СТИЛОВИ
ОСОБЕНОСТИ. ЛИЧНОСТИ, ПОВЛИЯЛИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО МУ”**

с автор:

МИХАИЛ ХРИСТОВ ЙОСИФОВ

представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

(област на висше образование 8. *Изкуства*

професионално направление 8.3 *Музикално и танцово изкуство*

научна специалност „*Музикознание и музикално изкуство*”)

С решение от заседание на катедра „Поп и джаз изкуство“ към Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров”, състояло се на 05.02.2021 г. съм определена за член на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема „Тромпетът в джаза. Начини на интерпретиране и стилови особености. Личности, повлияли върху развитието му“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. *Изкуства*, професионално направление 8.3. *Музикално и танцово изкуство*, научна специалност „*Музикознание и музикално изкуство*”. Автор на дисертационния труд е Михаил Христов Йосифов – докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Поп и джаз изкуство“, Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

Докторантът представя следните материали: творческа автобиография, дисертационен труд с приложения, автореферат, справка с индивидуални наукометрични показатели в съответствие с националните минимални изисквания, списък с публикации и изнесени доклади по темата на дисертационния труд.

Михаил Йосифов е изявен изпълнител-тромпетист с богата творческа биография. Музикалното му обучение започва през 1987 г. в Младежки духов оркестър „Ботева чета”, София. През 1994 г. успешно завършва средното си образование с тромпет в класа на Русан Атев в НУИ „Л. Пипков” и същата година е приет за студент в НМА „Проф. П. Владигеров” в класа на Стойчо Раднев. През 1998 г. се дипломира с ОКС

„бакалавър”, а през 2005 г. получава и ОКС „магистър” под ръководството на видния тромпетен педагог проф. Ангел Македонски.

Интереса на Михаил Йосифов към джаза възниква още през ученическите му години. Работи последователно в оркестъра на Българската армия (до неговото закриване), а след това и в Биг Бенд на БНР, София. Реализира няколко албума със записи, като солист и с различни инструментални състави. Усъвършенства се, осъществявайки концертни и студийни проекти с именити музиканти, като: Милчо Левиев, Майк Стърн, Мишел Камило, Петер Херболцхаймер, Йоргос Факанас, Джигс Уигам, Ангел Заберски, Антони Дончев, Христо Йоцов и др. От 2014 г. е част от състава на известната група „Пинк Мартини“, с която концертира в едни от най-големите световни зали: Берлинска, Мюнхенска и Хамбургска филхармонии, Виенска опера, Роял Алберт хол (Лондон), зала „Олимпия“ (Париж), Операта в Сидни, „Холивуд боул“ (Лос Анжелис) и др.

За своята активна изпълнителска дейност Михаил Йосифов е удостоен с престижни награди: “Кристална лира“ за джаз-музикант на годината (2009 г.) на СБМТД и “Златно перо“ за специален принос към българската култура на Джаз ФМ и Класик ФМ.

През 2009 г. Михаил Йосифов създава музикално сдружение “Брас-асоциация“, което обединява млади изпълнители на медни духови инструменти. С него и чрез него той развива активна обществена дейност.

От 2011 г. е назначен за хоноруван преподавател по тромпет към катедра „Поп и джаз изкуство” в НМА „Проф. П. Владигеров”, София, където работи и понастоящем.

Всичко казано до тук представя Михаил Йосифов, като действащ инструменталист-изпълнител със заслужено признание и авторитет.

Активната инструментална дейност е своеобразен фундамент, върху който авторът изгражда представения дисертационен труд. В този контекст е видно, че дисертантът познава разглежданата проблематика, защото работи дълги години върху нея, натрупвайки незаменим опит и оформяйки собствен изпълнителски стил и визия. Теоретико-историческите и практически познания за интерпретирането на тромпет при различните стилови направления в съвременната джазова музика и тънкостите на импровизационното изкуство с неговата широка рамка са въпроси от съществено значение за всеки изпълнител. Точно това определя *темата*, като **актуална** и в известна степен **универсална**. Тя се отличава с подчертан практико-приложен

характер, с който допринася за обогатяване на педагогическото познание. Нещо повече, Михаил Йосифов твърди, че този труд е първи опит за поставяне на методически основи на обучението по джаз тромпет в областта на висшето образование в България. (с.9)

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Общият му обем е 140 страници, от които 114 основен текст, библиография с 30 заглавия (8 на български, 19 на латиница и 3 интернет източника) и 14 приложения (от страница 118 до страница 138 - предоставени в отделен файл).

В увода са посочени предмет, обект, задачи на изследването и изложени: основна изследователска теза и методи на изследване. Предмет на изложението е ролята на инструмента тромпет в джаза. Обект е дефинирането и коментирането на специфичните особености при интерпретиране на различни стилове от джаз тромпетисти. Основните задачи, оформящи съдържанието на отделните глави са: извършване на исторически обзор, установяващ присъствието на тромпета в класическата и джазова музика; разглеждане и синтезиране на изпълнителски умения, които инструменталистът-тромпетист да придобие чрез практически занимания; коментар и анализ на музикалния език и оригиналните импровизационни решения на емблематични джаз тромпетисти.

Глава първа: „Присъствието на тромпета в джаза - исторически преглед” (с.10-16) е сбит исторически преглед на развитието на тромпета от неговото възникване преди новата ера, през класическата до джазовата музика с нейните основни стилови направления (рагтайм, суинг, би-боп, куул джаз, уест коуст, боса нова, мануш). Тя не е голяма по обем, но дава нужна информация по темата, изяснявайки промените в устройството, различните видове инструменти, тяхното приложение и функция.

Втора глава: „Тромпетът в джаза – техники и изпълнителство” (с.17-94) е най-обемна. Тя е своеобразна школа за изпълнителско майсторство на тромпет. Ценни са описаните упражнения за дишане и за контролирано издишване, които са пряко свързани със звукообразуването при духовите инструменти. Уместно, но твърде конспективно в трета подглава са разгледани и основни методически трудове за изучаване свиренето на тромпет (Жан-Батист Арбан, Херберт Кларк и Кармин Карузо). С ярък практически принос е четвърта подглава: „Технически, музикални и сценични похвати за изпълнение на джаз тромпет”. С пределна яснота са описани основни елементи от процеса на интерпретиране чрез: *акцентирание* с диафрагма или с език, *динамично движение* в комбинация със съответните *срички*, прилагане на подходящи *щрихи*. Изяснява се разликата между суинг, фънк и латино-американска музика при

ритмизиране на групи от четвъртини, осмини или шестнадесетини. Следват практически указания за прилагане на този своеобразен набор от технически средства при изпълнение на различни джаз мелодии/стандарти. Те са подбрани с различна проблематика и придружени от подробен анализ на отделните елементи – мелодия, ритъм, хармония. Обяснен е начина на работа – чрез метроном, в различни темпа и т.н. Главата изобилства с нотни примери, които нагледно и точно илюстрират обясненията. В последната пета подглава е обърнато специално внимание на импровизацията и нейната връзка с хармонията. Посочват се типични за джазовата музика – акордови означения, хармонични последования с варианти и съответстващите им импровизационни скали. Дадени са ценни практически насоки, които да послужат резултатно в работата на педагог и инструменталист.

Глава трета „Емблематични джаз тромпетисти и техните импровизации” (с.95-92) анализира старателно и в подробности сола на видни представители на джаз тромпета, като: Луис Армстронг, Бигс Байдербеке, Хари Джеймс, Дизи Гилеспи, Клифърд Браун, Лий Морган, Майлс Дейвис, Чет Бейкър. Всички те, със своето новаторство и творчески принос, са сериозна референция, която дава нужната основа за усвояване на различните стилове и техните отличителни белези с цел достигане на изпълнителско майсторство от джаз тромпетист. В този контекст главата се отличава с методическа насоченост и изяснява основни понятия в джаза – хорус, риф, хет-аранжмент и др, очертавайки в известна степен част от перспективите в развитието на съвременното тромпетно изпълнителско изкуство.

В **заключението** синтезирано и изключително прецизно са изведени 7 важни условия-точки, които според дисертантът са „най-важни при изграждането на един тромпетист като джазов музикант”(с.112), но по мое мнение са универсални за всеки инструменталист, който има желание да свири джаз.

Към дисертационния текст, след приложенията е представен списък с **6 престижни творчески изяви** на докторантът в периода 2017 и 2018 г. Те са: Концерт на Ангел Заберски квартет (София), Концерт на Емил Мангелсдорф - Уилсон Де Оливера Секстет (Саарбрюкен, Германия), Концерт на „Михаил Йосифов Микстет“ (Созопол), Концерт на Биг Бенд към катедра „Поп и джаз изкуство” на ДМА „Проф. Панчо Владигеров“ (София), Концерт на „Yiorgos Fakanas Group“ в „Stavros Niarchos Foundation“ (Атина, Гърция) и Ангел Заберски - „Symphony Jazz“ (София).

Михаил Йосифов посочва 8 *приноса* на дисертационния труд, които считам за уместни.

Представените 3 броя **публикации** са в съответствие с минималните национални изисквания. Те са свързани със съдържанието на дисертационния труд и са публикувани в сборник с доклади "Докторантски четения" на НМА и електронно списание „Галерия на думите“.

Авторефератът е с твърде голям обем от 98 страници. Съвсем достатъчни за изясняване на съдържанието, обекта, предмета, задачите и изследователския инструментариум на дисертационния труд са представените 47 страници основен текст. За постигане на правилно оформление е нужно съдържанието да бъде изместено след с.4.

Препоръчвам: 1) да се извърши редакция на текста и оформлението на труда и прилежащия към него автореферат. Да се прецизира терминологичния апарат (Флагмани = водещи, емблематични, представителни творци (с.15), житан джаз = мануш джаз (с.16), „200 мускула“ на с.26 и с.17, дисонант = дисонанс (с.73), затворено положение = тясно разположение (с.75), „мелодията се повишава или понижава = се двививижи във възходяща или низходяща посока“ (с.81) и да се номерират поместените в текста нотни примери. 2) Да се продължи работата в методическа насока с публикуването на учебно пособие-ръководство за изучаване на джаз импровизация на тромпет, което да включва всички ценни практически указания от представения дисертационен труд.

Видно е, че докторант Михаил Христов Йосифов притежава задълбочени практични и методични знания и професионални компетенции по научната специалност, като демонстрира качества и умения за научно-изследователска дейност.

В заключение и въз основа на гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от коментираните по-горе: дисертационен труд, концертни изяви, публикувани статии и автореферат. Предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Михаил Христов Йосифов в област на висше образование 8. *Изкуства*, професионално направление – 8.3. *Музикално и танцово изкуство*, научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“.

30.01.2021 г.

Изготвил становището:.....

/проф. д-р Стела Митева-Динкова/